

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 K., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.
Nyílt tér: soronként 20 fill.
Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Fogaras város képe.

— Séta utcáinkon. —

Írta: HALMY GYULA.

Nem tudjuk melyik kellemesebb állapot Fogaras város lakosságának a Medardustól 40 napig tartó kellemetlen vagy kellemes (már amint tetszik) esőzés, vagy a mostanában divó kánikulai hőség, melyet még a Bulea-tó menedékházánál is megérez az ember.

Erre a kánikulai hőségre föltétlen szükség van, mert most folyik megyénkbe szerte-szét az aratás. Örül az életnek a parányi bogárkától kezdve minden élőlény, ember, állat és növény.

Egyszóval minden felüdül és teli tudóval szívja az éltető levegőt. Nagy baj azonban, hogy az éltető levegővel ezernyi halálos betegség bacillusait is magunkba szívjuk.

A hideg tél — bár nem olyan szinpatikus évszak, mint a kies nyár — mégis egészség dolgában nem lehet rá panaszkodni, mert hiszen a fagy, a maga kemény bilincseivel nem csak a folyókra és a növényzetre tesz kemény zárt, hanem egyuttal a káros és egészségtelen kigőzölgések, a levegőben szállongó bacillusok ezrei is le vannak kötve.

Am a nyár a maga kellemes estével — mert nappal nagy a meleg — gyönyört okoz minden tekintetben, de másfelől még a kellő óvintézkedések mellett is ráront innen is, onnan is a penetráns bűz a sétáló, üdülő emberre Fogarason, ahol se kedv, se pénz, se szorgalom, sem áldozatkészség nem állanak védő sornalat a bűzös miazmák s a porral együtt szárnyra kelt bacillussokkal szemben.

* * *

Sétáljunk csak egyet kies fekvésű lakóhelyünkön össze-vissza és vizsgáljuk kutató szemekkel a legkiáltóbb visszásokokat. A Bethlen-utcán végig menve az óriási portól alig látunk, pláne az ott lakók reggeltől estig nem szellőztethetik szobáikat, ha csak azt nem akarják, hogy a butor tönkre ne menjen.

S az is előfordul nem egy helyen, — különösen a vége felé ez utcának, hogy nagyokat loccsan lábunk alatt a különböző színű és sárga lé, amint az udvarokból lassan-lassan folydogál s a gyalogjáró két szélén a forró naptól megszáradva, a porral együtt szárnyat öltve, a legkülönfélébb fertőző betegségeket juttatja az emberek eszébe, vagy belsőrészébe, már amint a bacillusok akarják, vagy nekik kedvük telik berepülni az emberi szervezetbe.

A Ferenc József-tér elején az Olttea sarkán mindjárt ott diszelegnek a pompás parfümü bőrszáritó hidak, amelyek kellemes üdülő helyé teszik különösen nyáron ezt az ominózus utcát, melyet még az „Élet“ is megénekelte, de arra nézve nem adott aszpirint, vagy bizmuthot, hogy ennek az utcának az illatát valami paragrafus segítségével eltüntesse.

A Ferenc József-tér szemetes helyein — szintén bűzös lévén — átlépkedve a berivoji patak mentén, ha az új főgimnázium felé vesszük utunkat, gyönyörködhetünk annak csirkebeles kristálytisza habjaiban, mely költői zugással hordja hű anyjába az: Oltba a különböző kvalitású és kvantitású piszko-

kat. Amint már említettük, a Ferenc József-tér sem ment a különbözőféle permanens gazoktól, bűzös levektől, a melyek szinte csak úgy tódulnak ki a korzózó s a Ruzs zenéjét hallgató szombati publikumra; ehhez most már nem kell csak egy-két fiakker gyors futása s kész a desztillált, filtrirozott ózondus levegő, amelyben „ringlspileznek“ az ott-hon nyaralók!

A vártér felé menve, igen idillikus látvány tárul elénk. A sűrű bozóttban a szintén gyanus illatu lombok alatt egy-egy részeg alak alussza az igazak álmát s különösen az északi oldalon, a korcsolya bódétól nem messze „szabadalmazott szeméttlerakó“ hely látható, honnan a marakodó kutyák hurcolják szana-szét a sok rongyot, csontot s ki tudná elgondolni, hogy még mit nem!

Kissé lejjebb az ujonnan kiépült s már teljesen kész és pompás, árnyékos helyen — ahol csak úgy hemzseg a sok átjáró, kedélyes adomákat kiáltanak egymásnak a várkörüli patak békanyálas vizében ruhát sulykoló nimfák és a várkastélyján sütkérező bakák, a körülálló jövő nemzedék pedig óriási hahotával honorálja a szellemes társalgást.

Hogy a vártójában — esténként — idillikus szerenád, békahangverseny zeng, azt talán mondanunk sem kell, a mocsaras árokból pedig ellenkezés nélkül gőzölög a gyilkos pára — a mocsárlég, mely nem egy lakónak malariás helyzetet teremt a kánikulában.

De menjünk csak nyájas olvasóm (mert, hogy ezek láttára még mogorva

Izr. gyerekek koszt- és szállásra felvétetnek

INTELLIGENSEBB IZR. CSALÁDHOZ!

Hirsch Móránál,

: VASUT-UTCA 5. SZÁMALATT. :

Értekezhetni a családnál:

tudnál lenni, azt nem tételezem fel rólad!) sétáljunk csak kifelé a felső malomnál a patak mellett a lombos kertek árnya alatt a papirmalomba, áliász: városligetbe (a modern kor megszólítása szerint!)

Ugy-e milyen bódító illatot lehelnek reánk a suttogó fák árnyékos lombjai?! Hallod-e ott a költők kedves: „sárga cserebogarat“? hogy: „zeng az éji bogár, neki megy a falnak, nagyot koppan akkor, azután? — elhalgat!“ Igazán kedves sétáló hely ez nyáron s mi fő: tiszta is! De nini! micsoda büzüti meg egyszerre az illatban kéjelgő szagló szerveket?

Már-már kitörne belőled a keserűség, hogy ez a kedves és kellemes ut is el van rontva a rettentő büzzel, ami átjárja, de mi felvilágosítunk téged, hogy ez a szeszgyárból jön és ennek így kell lennie, mert ez azzal jár és te belenyugszol az örökké változhatatlanba, különösen ha még gusztust kapnál, hogy lejjebb, vagy feljebb a patakra csinált fürdő pavillonban még e mellé meg is akarnál fürdeni!

Ez mégis megvigasztal, mert bizonyosan így gondolkozol: ha az én jó levegőmet szabad megfertőztetni e büzzel, miért ne lenne szabad a fertőzők tiszta vizét is elpiszkolni? Nemde, mi, úgy kell nekik!

De ime kint vagyunk a hirneves városligetben és bokáig járunk ott is a porban, pardon homokban!

Végre leülsz a szunyogszigeten s szidod a porral telített levegőt, mit a

hölgyek „sleppje“ ver fel szagoló szervedhez, de szíjjad, mert „kicsi bűdös, ale jó!“ S e közben nem ülsz tétlenül, mert bírálod embertársaid félszégeit, nevensz másokat, nevetnek téged — punktum! „Ilyen a világ folyása!“ mondja „Gője Gáboj bijó uj!“ Bírálod — ha véletlenül nőnek teremtett a természet — a társnőd toalettjét. Közben iszod a sört, vagy eszed a hagyományos turót és szalámit, fatányérost, gulyást, tokányt (mely majálisok alkalmával 1 kor.!! s melynek kitünő ízét még „A Nap“ is kidicsérte. (Nincs igaza!)

S fürdesz ott a pompás uszodában s enyelegsz az ujonnan szervezett s teljesen átalakított esztetikus szépségű parkban, melyet ezért adott ki olcsóbban bérbe az igen tisztelt városi magisztrátus, vagy akarjuk mondani: „a kupaktanács!“ — Sőt mi több először 20—25 évre akarta abonómáltatni s villákkal dekoráltatni, de tudja isten! ettől — ugylátszik, hogy — elment az étvágya!

Ha el akarsz menni a brassói-ut végére, méltó fejtöréssel gondolhatsz arra is, hogyan lehetséges ezen a forgalmas helyen olyan „műtrágya raktár“?

De hát ez megint csak megfejthetetlen talány marad és legokosabb, ha ilyeneken nem is töröd a fejed, hanem fáradtan, porosan haza ballagsz, lefekszel és — aluszod az igazak álmát, a melyet minden éjjel csak háromszor-négyszer zavar meg egy-egy rettentően ordító, üvítő cerberusz, egy jól illuminált polgártárs, hajnalban pedig a „ki-

rukoló katonák“ dobolása, harsány trombitája; ha azonban kedved volna még ez után is pihenned, a pásztor nyájas kürtölése s ezután — ezután — pedig — ha felkelsz — mintha tojáson járnál, kerülnöd kell a leadott vizitkártyákat, amelyek — reggel 8 órakor — még mindig ott diszelegnek az aszfalt utakon! No de ha ilyen impertinens ideges vagy, s nem férhetsz a bőrödbe, hát ne nyaralj Fogarason, hanem menj üdülni s pompás, jó vizet inni az isteni havasokba s ha teheted hát október végén kerülj vissza Fogarasra, amelynek társadalmi élete, összetartása, egyetértése unikum, melytől tanulhatnak — az idegenek! De akár visszautazol Fogarasra, akár elutazol belőle, még egy torturán keresztül kell menned s ez a fogarasi kávédaráló lassúsága, melyen jövet, menet eszedbe jut összes adósságod.

S ha a Rubikont elhagytad a Léthe vizét a kanyargó: Oltot s annak kies völgyét, mosolyoghat rád az Elizium, ha ugyan más városban még nagyobb adagokban be nem veszed azt, amelyet Fogaras még csak most gyöngye recipék pilulákban adogatott be neked!

Vigasztalódj nyájas idegen, vagy szíves olvasóm, mert másutt sincsenek aranyjezi napok s nem fonják kolbászból a sövényeket, hát nyugodj meg csak türelmesen Fogaras panorámájában, mert mindenütt úgy élnek az emberek, mint a hal a vízben t. i. megeszik a nagyobbak — a kisebbeket! Ezek után tehát ne ócsárolj Fogarast, mert másutt is emberek vannak!

T A R C A.

Gerincvándorlás a fogarasi havasokban.

Irta: Ruzitska Béla dr.

Meglehetősen fárasztó kapaszkodás után még hatalmasabb óriási omladék közé jutunk be, melynek vad és rendetlen összevisszaságából egyetlen kiemelendő szikla áll torony módjára meredek az ég felé. Ez a Kleopatra nevű szikla. Itt rövid pihenőt tartunk és élvezzük az északi irányban feltároló impozáns szépségű kilátást; de soká nem ülhetünk csendesen, mert északnyugatról hideg szél fúj, mely nagy sajnálatunkra ködött és felhőket hoz magával. További megfeszített mászás után az omladékból kijutunk és a hegység gerincét a Michaelis-pihenőnél elérjük, a honnan a nyugati irányban átellenben fekvő, közeli szép kupalaku Reissenberger-csucsot láthatjuk, de az egyre sűrűbben tornyosuló irigy felhők csakhamar beburkolják azt és szemünk elől, mintha félténék, elrejtik. A gerincen, mely magasságmérő jelzése szerint, húzel 2400 m. magas, átlépve egyuttal hazánkat is olhagyjuk mert az országhatár a fogarasi havasok e főgerincén, valamint a rajtuk fekvő csucsokon vonul át. Most már a Negoj déli romániai oldalára térünk át, honnan a csucs könnyebben megmászható és a honnan gyönyörű, meredek,

mély völgybe nyílik szabad kilátás. Itt már borzasztóan fúj a metsző hideg szél, és fagyos ködött hozott magával. Hőmérőm épen 0 C°-ot mutatott és a fűszálon sűrű fehér, hőszerű szalacsokát, dér és zuzmora jelent meg. Jól esik a gyors, meredek kapaszkodás mert attól felmelegszünk. Így azután nem-sokára a 2544 m. magas Negoj-csucsot elérjük, mely azonban ködbe van burkolva és az így róla élvezhető tágas messzeterjedő szép kilátásban nem gyönyörködhetünk. Alattunk azonban a mély völgyek mind tiszták átlátszóak és a felhők csak a csucsok körül gomolyognak. Közvetlenül a csucs alatt rövid pihenőt tartunk, hogy falatozzunk, de a dermesztő hidegben hosszabb ideig csendesen nem ülhetünk, úgy hogy rövid villásreggelink bevezése után délkeleti irányban, a hegység főgerincének vonulatát követve, beláthatatlan kőtörmeléken lefelé szállunk addig, míg a rendkívül meredek Magyar oldalon, egy mély tátongó és keletre csaknem függőleges leereszkedő kürtőszerű nyíláshoz nem érünk, melybe az utat jelző vörös jel lefelé vezet. Ez az ördögtorka (Strunga dracului). Letekintve azon, utunk végét nem látjuk, hanem a helyett két csaknem párhuzamosan aláhuzódó sziklafal között, hosszú bemélyedést, óriási hasadékot veszünk észre, melyben töménytelen mennyiségű leomlott beszorult, szögletes szikla és kőtörmelék foglal helyet. Ebbe a kéményszerű hasadékba nagy ova-

tossággal egymásután leereszkedünk, szeges cipőinkkel jól megtámaszkodva, minden lépésre és mozdulatra feszülten figyelve lassan haladunk lefelé. Lehetőleg közel maradunk egymáshoz, hogy egy-egy önkénytelenül is kimozdított, vagy elindított kő kárt ne tehessen előttünk haladó társunkban. Ezen a nehéz, fárasztó és minden figyelmünket ugyancsak igénybe vevő uton, hol helyenként alig találunk annyi helyet, hova lábunkat letegyük, néhány száz métert kell lefelé megtennünk. Így azután kapaszkodva leereszkedve, a kiálló sziklákon lefelé csuszva, kézzel és lábbal dolgozva, jó félórai ereszkedés után, végre a kémény alsó végét elérjük, a hol a sziklafal tövében a magas Lajta-völgy legfelső részébe jutunk. Ez utunkban a sziklák egyes kiálló párkányain, repedéseiben vagy mélyedéseiben fennakadt fekete termőföldben fejlődő nagyon szép, érdekes havasi növényeket is találtunk.

A nagy kőralaku, teknőszerű, vagy még inkább óriási üsthöz hasonló cirkusz-völgy fenéke, valóságos kötengerrel van borítva. A merre csak szemünk lát mindenütt vad, rendetlenül összehányt omladék, kőtörmelék és sziklahalmaz van, melyet csaknem minden irányban több száz méter magas, függőleges sziklafalak vesznek körül. Csak északi irányban tekinthetünk szabadabban kifelé, de itt is hatalmas törmelékterasz zárja el a széles völgyet. Ez a völgy hatá-

Teremtsünk háziipart.

Fogaras, 1909. július 24.

Olyan szívesen szeretünk mindig a külföldre hivatkozni, de jó példáit sehogys sem követjük. Pedig a háziiparral nagyon is a külföld után kellene indulnunk.

Ott van pl: Schvarczwald, ahol az óragyártás, — Belgium, ahol a fegyvert tisztán házilag, családi ipar szempontjából kultiválják, melyben a ház minden tagja vagy egész nap, vagy a mezői munkából megszabadulva az állattenyésztés mellett üzik esős idő esetén, vagy szabad órájukban a fenti foglalkozásokat.

Az előállítás termékeit azután maga viszi a piacra, vagy konzorciumba állva, értékesíti, vagy mint a két fenti példánál: egyenesen valamely vállalkozó gyáros számára, az órának, vagy fegyvernek egy és ugyanazon alkatrészeit dolgozza saját tűzhelyén a vállalkozótól kapott anyagból, gyakran annak szerszámaival, legtöbbszörre előleg és későbbi elszámolás alapján. Ezek a helyeken rendszeres munkafelosztás van, mely a népet munkához szoktatja, sőt mi több idővel — iparossá neveli.

Ha már most ezzel szemben ami házi iparunkat nézzük — már t. i. ahol van! — csak ötletszerűséget, munkapazarlást látunk mindenütt. A rendszer nálunk éppen a rendszertelenség és szervezetlenség ezen a téren.

Valósággal megdöbbentő adatokat mutat a magyar háziipar törzskönyve. Ott ellenben, a hol a háziipart nálunk is a külföldi jópéldákat követve vállalkozók segítségével, mint a családi ipart rendszeresen üzik, az eredmény fokozottabb, rendszeresebb. Szép példa erre a szalma fonás. Ezt Hajdúvármegyében négy községben 3400 család kultiválja. Szalmakalapokat készítenek.

Az áru piaci értéke 1.200.000 korona. Ehhez hasonlóan virágzik Árvavármegyében vászonszövés, ahol 226 család évi termelése

565.000 méter különféle vászon. 260.000 K. értékben. A házi iparnak az a célja, hogy családi iparrá fejlődve, a népnek rendszeres munkát, állandó szerepet adjon. E mellett bizonyít a kalotaszegi varrottas, a csetneki csipke.

A mi népünk itt a havasok tövében amint alkalmunk volt erről meggyőződhetni különösen a kosárfonás iránt viseltetik nagy hajlammal. A román fáták fűszálakból, vékony vesszőkből szép és nagyon ügyes kosarakat rögtönöznek kúnt a réten, vagy az erdőkben, vajjon kitől tanulták ezt?

Öröklött tulajdonság mely anyáról lányra, s így tovább száll.

Hátha tanfolyamon tanulnák ezt, minőt tudnának e téren produkálni?!

Mi ebből a tanulság, vonjuk le a konzekvenciát. Amely abban kulminálódik, hogy Fogarasvármegyében is jó volna valamiféle háziipart meghonosítani pl. a: kosárfonást s a lenből készült szövéseket, mert hiszen — mint tudjuk népünk női neme az efajta munka iránt is nagy előszeretettel viseltetik, úgy hogy a különböző színes törölközőket, ablakfali díszítéseket, gyermekeinek, férjének ruhának való posztót, maga szövői s házilag kezeli saját céljaira.

Nos már most, ha ezt rendszeresen tanulná, izlése finomodnék ezt a tehetséget, rátermettséget népünkben lehetne azzal fokozni, hogy rendszeresen háziiparnak fejlesztene s kenyeret adnánk ezzel kezébe. S így azután verseny is fejlődne ki ezen a téren, ami csak a nép ambícióját növelné évről-évre.

Mindezekből világosan láthatjuk tehát, hogy a háziipar nem fényűzés, hasznos időtöltés, vagy dilettánskodó játék csupán, hanem a közgazdaságnak olyan nélkülözhetetlen, fontos mellékága, amellyel Fogarasvármegyében is rendszeresen kenyeret keresve, szakszerűen kellene foglalkoznunk.

—ő.

Merkuriusz tarisznájából. Mozgó fényképek.

Nagy rettegések között jött le Merkuriusz a Buleától, mert utközben négy szuronyos csendőrrel találkozott s azt gondolta, hogy érdemes lapkiadónk körözteti a csélesap postás fiut, mert több mint két hét óta nem volt bent Fogarason.

Szinte megkönnyebbült, midőn a csendőrök kijelentették, hogy ezuttal nem ő ellene van foganatban az elfogatási parancs, hanem: Andrét, a felsőárpási rablót akarja társával együtt a csendőrség láncra keríteni.

A csendőrörsvezető egy kis pakkot szorongatott hónalja alatt mondván a csélesap fiunak, már nyomon vagyunk, mert itt van egy „Brassói Hirlap“ f. hó 20-áról keltezve, épen az nap, mikor a rablás történt, csirketollak, szalonnás papír stb.

Elragadtatással meséltek a csendőrök a talált „corpus delictik“-ről. midőn megszólalt Merkuriusz, azt mi hagytuk itt e helyen, akik éppen a rablás napján ott mulattunk a szigeten. A csendőrörsvezető haragosan dobta el magától a féltve rejtegetett bünjeleket, mint a melyek értéktelenné váltak momentán ő előttük.

Mult hó 27-én este talpon volt az egész Kercisora, mert hir jött a havasokból, hogy ma este pedig a kercisorai nábobot: Scorobeciut akarják kirabolni a tolvajok. A vén Scorobeciú egész nap — töltött fegyverekkel a pudlin —

rozottan gleccser eredetű és benne egykor nagy mennyiségű hó lehetett, mely a törmeleket összehordta, előretolta és a torlaszt ily módon felépítette. Most az egész üst száraz, patak benne nincs, de helyenként nagy hófoltokat találunk. A vörös jel utmutatásai szerint körül köre hágva, keleti irányban keresztben átvágjuk ez üstöt és a szokatlan, kísérteties csendben, a többszörös visszhangban, valamint a bátyaszerű magas falak elragadó képében gyönyörködünk. Nagyon kár, hogy a hegyesucsokon mindenfelé köd van és így az egész csodás kép egyszerre át nem tekinthető; de a szél a felhőket nagy sebességgel tovaüzi, úgy hogy egy egy pillanatra a hegyesucsok is előkandikálnak, hogy azután szemünk elől újra eltűnjenek.

A völgy lapos aljából keleti irányban a hogyvonalat főgerincére, az ország határára újból felhágunk és innen délkeleti irányban ismét más, elragadó szépségű völgybe nyílik kilátás. Jobbra egy önálló, a főgerinből kiemelkedő és meredek oldalal végződő csucs, (2528 m.) tornyosodik ég felé; ez alatt és a főgerinc közötti mély völgyben, festői szépségű tengerszem: a Kalcun-tavat pillantja meg szemünk. Utunk a tó mellé vezet le, a mely szintén törmelektorlasz mögött, ettől elrejtett völgyben alakult. A tóból kis patak folyik ki és rohan le a torlaszon nagy eséssel Románia felé. — Miután a déli idő már

bekövetkezett, a védett helyen lévőnek gondolt tó mellé, kis parasztházakhoz hasonló nagyságu leomlott sziklák aljába, ebédre letelepedtünk; azonban az egyre hevesebbé váló hideg, fagyos, köddel és párával telt szél nyugodni nem hagyott. Tűzet sem gyujthattunk, mert a 2147 m. magasságban levő tónál a faregió felett vagyunk, vizen, ködön és helyenként kevés gyepen kívül egyebet nem látunk. Így azután dideregve, átfázva ebédünket gyorsan bevégezzük és tovább sietünk, hogy az ezután következő meredek hegyre való mászással, megmerevedett tagjainkat felmelegítsük. Most a Laiocul 2400 m. magas hegy déli oldalára, annak csaknem a csucsáig kapaszkodunk fel és az omlásos helyenként nagyon meredek odalon, keleti irányban haladunk tovább. Visszafelé a Nejoj és a „Kalcuncsucs“ valamint délre a Romániába messze levezető mély völgy irányában van páratlan szép kilátásunk.

Lábaink alatt a csupasz, törmelékos meredek hegyoldalon a 400—500 méteres mélységbe egy—egy megindított kő szédítő sebességgel robog alá. Így azután úgy e hegyoldalon, valamint arrább a Lajtaucs alatt is, igen nagy ovatosággal kell tovább haladnunk. E csucsot megkerüljük és most annak tulsó keleti oldaláról leereszkedő, országhatárt alkotó főgerincvonalra ismét visszajutunk. Az éles gerinc tetejéről szép betekintést nyerhettünk volna Hazánkba, ha

az egyre hevesebben fuvó, sivitó ködött és felhőköt kiapadhatatlan mennyiségben magával ragadó, orkászzerű szél el nem hajt e helyről. — Most kissé gyepesebb oldalon a Paltina-csucs felé tartunk és azt délről megkerülve, annak keleti oldalán, a gerincvonalat bemélyedését érzük el, a melyen át az éjszakra lefutó Hölgyek-(Doamna) völgyébe láthatunk. Utunk arra vezet lefelé, de mielőtt a hegygerincen átlépünk, a védettebb déli oldalon kis pihenőt tartunk. Az orkán azonban itt is oly erővel bömböl és sivit, hogy legelőszerebbnek találjuk hosszában a földre lefeküdni, betakarózni és így néhány percet pihenni.

Azután a gerinc nyeregszerű bemélyedésén átlépve, újra Hazánkban, a kő és sziklatörmelekben még gazdagabb, rendkívül meredek, elhagyatott és vad Doamna-völgy legfelső szakaszába ereszkedünk be. Nemsokára terjedelmes hómezőt érünk el, melyen osuszva és néha el is bukva, juttunk lefelé. Majd háznagyságu sziklából álló romhalmass között, az üstszerű teknő közepén haladunk át; itt szikláról sziklára, körül köre hágva, ugrálva mászva, vagy kapaszkodva, juthattunk csak tovább. Nemsokára a völgy keleti oldalán leereszkedő sziklavonalat legalacsonyabb részletéhez érünk, melyre az utat jelző veres festékjelek fölfelé vezetnek. Megint rövid, de annál meredekebb oldal megmászása következik. (Folytatjuk.)

várta a tolvajokat — de hiába!... Ki tudja, átmehettek már azok régen Romániába, vagy ott rejtőzködnek a havasok sziklái között, sortűzzel várva az esetleg arra vetődő esendőröket.

Szentgyörgyi József jeles munkatársunk múlt cikke alapján jut eszünkbe a tüzoltóságról szóló megtörtént hír:

Nagy tűz ütött ki X városban, a hol a tüzoltóság számos fő és alparancsnokkal ékeskedett. A szomszédok és barátok már-már eloltották a tüzet, mire — szokás szerint későn — a tüzoltók megérkeztek. Az egyik parancsnok a veszély elmúltával büszkén felsétál diszruhásan, fehérkeztüvel a romokra s elkésett parancsait osztogatta fünek-fának. Egy maliciózus ismerőse ez alatt alattomban kézhez kerítette a piszkos vízzel telt fecskedő csövét és hatalmas vizsugárral honorálta az ügybuzgóságot. A diszruhás tüzoltó parancsnok lefözve — jobban mondva leöntve távozott, mint a főtt rák.

A szegénységről jut eszünkbe, hogy pékeink bizonyára az elszegényesedéstől félnek, vagy az is lehet, hogy megirigyelték a gazdag mézárosok népszerű eszméjét, sőt az sincs kizárva, hogy megtetszett nekik az ujhald szubtilis kiflije. Egy szó mint száz, a régi két krajcáros zsemlét is most kisebbre, sőt ez még nem elég, de barnábbra is csinálják.

Mivel évtizedes tapasztalat bizonyítja, hogy a zsemle és kenyér fogyasztásának, illetve kissebbedésének arányában a pékek házai szoktak növekedni, el lehetünk arra készülve, hogy ez a csodálatos szimptoma ismét előfordul legközelebb!

A sajnálatra méltó mézárosokra is ugyancsak rácsfolt az igazság. Panaszkodnak, hogy az egész megyében nem kapnak marhát, nincs, kipusztultak és ime egy nagyszabeni kereskedő a múlt héten 20 pár marhát vásárolt össze a havasalji községekből. Merkuriusz erre a fogarasi sétatérre kíváncsított, hol sok előkelő uri sétálókat vett figyelem alá, feltűnt neki egy igen szerelmes pár, bár már hanyatló korban is, hogy folyton karonfogva jár és különösen az asszony, ki feltűnően kivágott és csipkézett ruhában enyeleg sétaközben is férjével; kíváncsiságát kielégítendő, — megtudni akarta, kik azok és utjukon végig kísérte hazáig, azaz a Csermalom-utcáig — akkor nyílt csak szeme, hogy az a k... m... a volt. Talán a rendőrség szives figyelmét kérnénk e tekintetben is, mert

a mi asszonyaink a nyílt sétányon kiméletet érdemelnek, más városban ilyen nem tapasztalható.

Merkuriusz, a léha fickó szalon spicces állapotban lévén egy jól sikerült tréfát is megengedett magának a napokban. Szolga libériát öltött s elment inasnak egy jól fésült gavallérhoz.

A kertésztől csokrot vitt egy helybeli szép asszonyhoz.

A szép asszony nagy örömmel fogadta a „kurmacher“ csokrárt, azon megjegyzéssel, hogy: „kár volt magát „Ő“-nek ilyen költségekbe vernie miattam!“

Oh kérem Nagyságos Asszonyom! legyen nyugodt, mert az árát úgy sem fizeti ki soha! jelenti udvariasan Merkuriusz! De azóta nem is mer több kalandra indulni, sőt végtelenül sanyaróvendel pofát vág, ha valaki arra megy a fenti dologban szereplők közül.

Merkuriusz türelmetlenül topog, láthatólag sietős utja van. Nem tartom vissza.

Gyorsan átadom neki az üres tarisznyát s ő pedig gyorsan lantol tovább. Egy izgatott párt pillant meg és szenzációra éhesen repül nyomukba, hogy a felháborodott pár titkát kifürkésze.

— Elsőkött — mondja szomorúan a férfi.

— Megesalt a hütlen, zokogja a nő.

— Gyalázat, harsogja a férfi.

— Felháborító, selypit a nő.

— Előteremttem a föld alól is, zengi vésztijszólan a férfi.

— Életem adom érte, sipit a nő.

Merkuriusz diadalmasan halad a nyomukba.

— Szökés és üldözés!

Ezalatt bizonyosan egy szerelmes pár históriája lappang.

Izgatottan kutat és fülel tovább, de egyszerre nagy sikoltás hallatszik az éj csöndjében:

— Megvagy! Édesem, egyetlenem zokog a nő!

— Zsipszi, pszi, pszi!

Na megállj ebadta döge, nyájaskodig a férfi!

Az elsőkött kis öleb pedig ott kuporog reszketve Merkuriusz fülkéje alatt.

Merkuriusz, a szenzációra éhes riporter megvető és lesujtó pillantással méri végig a kis ölebet. Hogyne, mikor a szerelmes pár szenzációja helyett ölebet talált.

Különböztetve kipótolta sablonszerű riportsztját a csélesap, üresfejű postás fiu az alábbi ripozztal.

Ugyanis egy eszbontó szépségű uri nőt látott fürdeni a városligetben folyó

patak medrében. Szinuszai fönsegések voltak, úgy, hogy ur, pap, paraszt, mankós ember egyaránt megbámulták s fölcsigázott gusztusaiknak tört sóhajokban adtak kifejezést. A férj, a szép asszony férje többek között ezt mondta a bábmészködő élvővároknak:

„Hej! de nagy munkámba került,
Mig a hálómbe merült!“

A pap ezt mondta:

„Ha e tokon bötölhetnék,
Minden hust elfelejtenék!“

Az arra kullogó magyar paraszt amugy istenigazában triviálisan kifejezte szive gerjedelmét:

„Ha én úgy szerét tehetném,
Csak az elejét szeretném!“

Arra vánszorog egy sánta, mankós ur, aki fájdalmasan jegyzi meg:

„Vigyázzatok!... tüzes adta!...
Én mankón járok miatta!“

Ezért a klapanciákért, hogy Merkuriusz kimerte ezeket szörkeszteni vasárnap várhatja a szerelmes férj boszuszuját s a — párbajsegédeket, mert ez vért kíván s ez plusquam — „disznóság!“

Duett lesz, csörögni fognak a kardok! Meg lesz a szenzáció s Fogaras örülni fog, hogy végre Merkuriusz megkapta a magáét!...

Reszkess te toprongyos postás fiu!...

Az esetleges párbaj lefolyásáról a jövőszámomban referálunk!

ymlah alugy.

H I R E K.

— **Esküvő.** *Löwy Armin* a kézdívasárhelyi Erdőipar R. T. hivatalnok a f. hó 11-én d. u. 2 órakor esküszik örök hűséget a fogarasi izr. templomban *Grünfeld Irénkének*, Grünfeld Ábrahám alsóporumbáki kereskedő, Fogaraszvármegye törvényhatósági bizottsági tag kedves leányának. A megkötendő frigyhez sok szerencsét kívánunk.

— **Értesítés.** A nagyszabeni tankerületi kir. Főigazgatóság az Érettségi Vizsgálati Utasítás 5. §-ának megfelelően a f. évi szeptember hóban tartandó gimnáziumi ismétlő, javító és pótló érettségi vizsgálatok helyéül a nagyszabeni állami főgimnáziumot, idejéül pedig szeptember hó 11-dik és 13-ik napjának reggeli 8 óráját tűzte ki. Az írásbeli érettségi vizsgálatok szeptember hó 6., 7. és 9. napjain fognak megtartatni. Kezdetük reggel 8 órakor. Felhívom ehhez képest az érdekelt tanulókat, hogy a jelzett helyen és időben pontosan jelenjenek meg; azok pedig, akik írásbeli érettségi vizsgálatot is tesznek, hogy a nagyszabeni állami főgimnázium igazgatóságánál legkésőbb f. évi szeptember hó 3-áig összes okmányaik beküldése mellett írásbelileg jelentkezzenek. Fogaras, 1909. július 27. Az állami főgimnázium igazgatósága.

Novák János FOGARAS. divatáru üzletében

Gyapju és mosó-DELAIN, selyem batiszt, angol ruhavászon és ZEPHIREK nagy választékban vannak raktáron.

— **A honvédség köréből.** A király *Jakab Antal* brassói 24. honvéd gyalogezred-beli népfelkelésügyi honvéd századosnak nyugállományba helyezése alkalmával az *őrnagyi címet és jellegét* díjmentesen adta és elrendelte, hogy Jakabnak ugyanezen alkalommal a *legfelső megelégedés kifejezését* tudomására adják.

— **Figyelmeztetés.** Ismételt is felhivatnak mindazok, akik már a múlt évben tartottak vagy pedig az 1909—10-ik évben szándékoznak magukhoz főgimnáziumi tanulót szállásra vagy teljes ellátásra fogadni, hogy e hó 20. napjáig annyival is inkább jelentkezzenek az igazgatóságnál, mert csak a bejelentett és elfogadott szállásadóknál engedni meg az igazgatóság a tanulók elhelyeztetését. — Fogaras, 1909. augusztus 6. Az állami főgimnázium igazgatósága.

— **A vidéki hírlapírók helyzete és mozgalmá.** A vidéki hírlapírók országos szövetségének az igazgatóságához több indítványt intézett Fenyvesy Ferenc a „Bácsmezei Napló” szerkesztője, amelyeket, — ha egyesült erővel akarják — könnyen megvalósíthatók. A vidéki hírlapírók ugyanis majdnem mind egy lében usznak. Hírszerzői munkájuk elé a hatóságok akadályokat gördítenek. Megesett már az is, hogy olyan ülésekről, amelyeknek nyilvánvalóságát a törvény biztosítja, a hírlapírókat mellőzték. Továbbá, hogy a városi előljáróságok a hírlapírókat a gyűlések megtartásáról nem értesítik, hogy azok a nyilvánosság kizárásával pusztán csakis a kupaktanács kebelében zárt ajtók mögött folytatók le. Előfordul az is, hogyha az illető hírlapírónak más foglalkozása, illetve állása van, az illetők nem tudják elválasztani a kettőt egymástól, hanem, hogy üthessenek rajta följelentik s így a felsőbbség részéről sok kellemetlenségnek van kitéve. Pedig nagyon világos az a hírlapíró, a maga állásában hivatalnok, de ha egyszer átlépte, illetve elhagyta állása körét, azontul megszűnt az lenni s ha botrányt, skandalumot nem csinál, azontul időtöltéséről nem tartozik beszámolni. Egyszerűen független újságíró. Most ez a mozgalom azt akarja elérni, hogy a miniszter az ilyen feljelentéseket egyszerűen utasítsa el, ne adjon helyet annak. Továbbá előfordul az is, hogy az illető hírlapíró állásban van, a felsőbbség nem adja meg neki az engedélyt a lapszerkesztésre, hanem csak arra, hogy abban a lapban — melyet tulajdonképpen ő szerkeszt csakis névtelenül munkálkodjék. Az illető közhivatalok a történet dolgokról az újságírókat nem értesítik, de azért ők mégis megkívánják, hogy az az illető hír autentikusan, hitelesen legyen megírva s ha nincs, felförmednek s jelentgetik az illető újságírókat, vagy ha az a hatáskörükön kívül esik, hát lenéznek, inzultálják. Ezek előre bocsátásával kéri Fenyvesy Ferenc az igazgatóságot, hogy igyekezzenek odahatni, hogy a belügyminiszter körrendeletet bocsásson ki a törvényhatóságokhoz, amelyben kijelenti,

hogy olyan határozatokat, melyekkel a hírlapírókat valahonnan kiutasítják, nem hagy jóvá. Ha az illető hírlapíró, aki a rendőrség, esendőrség, vagy beárult hivatal félhez hozzáfordul, az adjon hiteles felvilágosítást az illető újságíróknak — kivéve természetesen olyan ügyekről, amelyeknek az elmondása hivatalos titok, vagy a nyomozás érdekében ütközik. Azt hisszük a vidéki hírlapírók fellendítése szempontjából fontos óhaj-tásuk ezek, melyek elől a belügyminiszter, vagy az illető szakminiszterek nem zárkozhathatnak el.

Kedves éjjeli vendég. Múlt hó 24-én este beállított egy 18—20 évesnek látszó, magát Doleschall Aurelnak nevező fiatal ember Cserbáin Traján párosi lakóshoz. A könnyen léprevihető, jószívű ember mindjárt szállást adott az uracsnak és tisztességesen meg is vendégelte. A fiatal uracs lefekvés előtt a szobában motozni kezdett s egy szekrényben 20 kor. talált. Korán reggel mielőtt pitymallani kezdett, a fiatal uracs utnak eredt, de a házi gazda távolról sem sejtette, hogy az ő kasszája 20 korona erejéig megkönyvitve van. De a gazdának pénzre volt szüksége s belenyúlt fél homályban a kredenc fiókjába keresett-kutatott, de a pénzt nem találta. A megkárosított ember Sárkány-felé vette útját és a szíves vendéget sikerült utólérnie, aki tettét be is ismerte. Sürgönyözött azonnal állítólag Szászsebesen lakó Opnicsár Simon atyjának pénzért, de a választ — úgy látszik Gábor arkanygyal fogja elhozni valamikor a feltámadás nagy napján. A távirat leírása közben kerekelt akart oldani de elfogták. Igazi neve: Opnicsár Simon állásnéküli csavargó.

— **Gyalogoló diákok.** A régi vándorló diákok utazó virtusa még mindig nem halt ki a mai diákok kalandvágyó szívéből sem. Minden szünidőben akadnak vállalkozó szellemek, akik a kéthónapi vakációt arra használják fel, hogy az ország egyik részét beutazzák s Robinsoni élményeikkel azután visszatérve a családi tűzhelyhez, elmesélik újból újabb diákstiklijüket. Így került a napokban városunkba két békéscsabai diák, akik meglehetősen nagy és fárasztó ut után érkeztek Fogarasra. Legérdekesebb azonban, hogy az ifjak ezt a hosszú utat Békéscsabáról gyalog tették meg.

— **Virágtolvajok.** Több ház lakói panaszkodnak Fogarason, hogy bizonyos alakok éjjel idején elemelik a cserépvirágokat az ablakokból. Jó volna, ha ezeket a virágtolvajokat valaki (nem merjük mondani: talán a rendőrök??!) meglesnék, hogy menne el az ilyen tolvajoknak a kedvük a cserépvirágok eltolvajlásától.

— **Fejtörő talány.** Sokan törték már a Fogaras és Szeben közt vasuton járó utasok azon a fejüket, miért van az, hogy a menetjegy Fogarastól Felsősebesig, — pedig tovább van egy állomással — olcsóbb, mint Felekig, holott az hozzánk közelebb van?

Sohse törjük rajta a fejünket, hanem kérdezzük meg az Aradi „MÁV” üzletvezetőségét.

— **Erdőégés.** Az oprakercisorához tartozó Lajta völgyében fekvő községi erdőt tényleg a rablók gyújtották meg, még pedig azon oknál fogva, hogy a község figyelmét az erdőégés felé akarták terelni s így könnyebb lett volna nekik Strezakercisorán Scrobecciu boltost szintén kirabolni, de a csendőrség nesztét vevén a furfangnak, megghiusította a rablók tervét. Múlt hó 31-én az erdőt újból felgyújtották, de a község a tüzet lokalizálta és eloltotta újból.

— **Kutyavilág Galacon.** Valósággal életveszélyes a séta Galac felé, a borjunagyságu kuvaszok miatt. Dühös csaholással rohannak a járó-kelőkre úgy este felé 6 és 7 óra között s nem egyszer megijesztik a legbátrabb embert is. Talán lehetne ez ellen tenni is valamit! Felhívjuk erre a galaci hatóság, a bíró és jegyző figyelmét.

— **Uj stikli.** Mióta a hatóság elrendelte, hogy minden kutyának a nyakában bárca legyen, különben elfogja a kutyapécér, az óta azok, akik nem váltották meg a bárca, a bárca kutyák nyakáról erőszakkal leszedik a jelvényeket. Legközelebb szemtanui voltunk egy ilyen jelenetnek, amidőn egy szegény ember egy bárca kutyát addig kinezott, nyaggatott az utcán, míg a bárca jelvényt sikerült leszednie a kutya nyakából. Ezt az új stiklit rendőrségünk figyelmébe ajánljuk.

— **Alkohol.** Olteán György, Olteán Juon és Tontyasz Dávid kopacseli lakosok a községi korcsmában pálinkázás után összekaptak és az előbbi a két utóbbi úgy megverte, hogy majdnem az életével fizette meg a jó barátságot.

— **Az igazság karja.** Szkoré községből Amerikába kivándorló tiznél több paraszt a feleki állomásig menve, az utszélen ültetett és szépen fejlődő csemeték közül körülbelül vagy 80 darabot megrongáltak. A nyomozás kiderítette a fuvarosok útján a tetteseket és az igazság hosszú karja Brémában utólérte őket, ahonnan az utlevéllenőrzés alkalmával visszahozták őket a brassói kir. törvényszékhez.

— **A csendőrlégénységet szaporítani kell.** Általában így a csendőrsökökn ez idő szerint nagyon kevés a legénység száma. Így pl. Alsóárpáson is mindössze hatan vannak. Itt pl. a havasokban most a jól szervezett rablóbandában összesen 12-en vannak ismétlő fegyverekkel ellátva s temérdek patronnal, hogyan mérközzék meg az a hat csendőr ezzel a jól szervezett rablóbandával? Legalább is egy egy örsön 14—15 csendőrnek kellene lennie, hogy ne kérnének máshonnan is segítséget, mert megtörténhetik az is, hogy éppen akkor azon a helyen is szükség van a csendőrségre.

— **Mozgóképházak.** Ezentul nem csak mozgófényképek, — s mozgó színészek stb.

A valódi SINGER varrógépek főraktára.

Előnyös részletfizetési kedvezmény, legmesszebbmenő jótállással. Ingyen tanítás gépvarrásban, himzésben u. m.: lapos, homok, aszur, aplikáció, kongre, spanyol, smyrna stb. !! A legkényesebb **fegyverek, varrógépek és kerékpárok** javító műhelye, vadászfelszerelési cikkek, kerékpárok és alkatrészek dus választékban.

SÁRKÖZY JÓZSEF,
puskaműves és mechanikus. (Bethlen-utca 4.)

lesznek, hanem mozgókórházak is s ezt az epidemiák elfojtására és terjedésének a megállítására akarják felállítani. Az ilyen kórházat a falu végén állítják fel s olyan mint a mozgókórházak kocsija, csak hogy ez az egészségügyi követelményeknek megfelelően van berendezve. Ezek a kocsik könnyen fűthetők, hordozhatók, van bennük a beteg szobán kívül konyha, éléskamra és ápolónői szoba. A falvakon, ahol legnagyobb nehézségekbe ütközik az óvintézkedések legfőbb szabályainak, a betegeknek az egészségesektől való elkülönítése. Ezek a mozgó járvány-kórházak valószínű jó szolgálatot fognak tenni s ha beválik, minden vármegyének lesz olyan kórházi tréje, melyet esetről-esetre azokban a községekben fognak felállítani, ahol epidemia van s a betegeket ezekben a mozgókórházakban fogják ápolni.

— **Husvágatási tanfolyam.** A második tanfolyam július hó 1-étől augusztus hó 4-ig tartott. Előadó és tanító Patak Manó m. kir. állatorvos volt, aki nagytudással és lelkiismeretes odaadással tartotta a tanfolyamon résztvevő hallgatókat, akik névleg a következők voltak: Stojka János Stréza-Kercisora Nisztok János Herszény, Pop György Marginen, Farkas Victor Ilény, Ganea Galation Szevesztrény, Bresztea György N.-Vajdalfalva, Kacanci János Lissza, Moldován György Lissza, Bogdán János Galacz, Balu György Oláhujfalu, Fangó Illés Sebes. A vizsgálat folyó hó 4-én volt, amelyen megjelentek: Ráday Albert főállatorvos és Dr. Hámorszky Oszkár járásorvos. A vizsgálat jól sikerült, mind letették s ez Patak Manó m. kir. állatorvos érdeme, aki alaposan nagy szaktudással tanította a fent elsorolt hallgatókat.

— **Kérdés.** Nem gyanúsítunk senkit sem, csak azt a kérdést intézzük a „Vorschuss Verein“-hoz mi az oka annak egyes felek állítása szerint, hogy a villamosáramért járó összeg pl. ha 6 kor. 33 fillért tesz ki rendszeren páros számra emelik föl pl. 6 kor. 34 fillérré?

— **Ami természetes.** Igaz-e, hogy szakítottál a szép Vilmával? Hiszen egy héttel ezelőtt még angyalnak nevezted!

— Valóban az is, de festi magát!

— Ugyan! hát láttál-e már olyan angyalt, a melyik nem volt festve?!

— **A poruljárt ördög.** Egyik községünkben történt az alábbi adomának is beillő eset. A községben lakó szalmaözvegy asszonyok, akiknek férjük Amerikába mentek rendszeren kapták a megtakarított, nehéz munkával megszolgált pénzt — a tengeren túlról is. Az érkező utalványokat a község-házánál kell hivatalosan lebélyegeztetni s csak úgy vehetik fel a fogarasi postahivatalnál a pénzt a címzettek. Hogyan van, az ördög mindig pontosan tudta, hogy melyik asszonynak érkezett pénze s rendszeren éjjel 1 órakor megjelent feketén, nagy szarvakkal bozontos farkkal. Dörgő hangon követelte a sarcot 10—20 koronát a megrémült magányos asszonytól, ellenkező esetben a pokolba való utazást vagy azonnali elnyeletést helyezvén kilátásba. Természetesen mindig megkapta a kívánt összeget. Egyik asszony azonban későn jött be Fogarasra és az nap már nem kaphatta ki a pénzt. Amint estefelé haza ballag, az uton elébe áll az ördög és követeli a részét. Az asszony rémülten mutatja az utalványt s mondja, hogy csak holnap kapja meg a küldeményt, mire az ördög kijelentette, hogy másnap éjjel ott lesz a

pénzért. Az asszonynak azonban volt esze. Midőn a pénzt felvette, azonnal jelentést tett a csendőrségnek. Két csendőr el is bujt a fűskamrába, várva a titokzatos földalatti látogatót a „drákut.“ Az pontosan meg is érkezett, de a szepegő asszony a kamarába hívta, mert ott van a pénz mondta neki. Ott azután lefűlelték az ördögöt s az előhozott lámpás világánál a bivalybört kezdték leszedni róla s a bíróhoz akarták vinni. A bivalybört lehullása után előttük állott maga a községi bíró! **Tableaux!**

— **Új postaszekrény.** Két magyar gépészmérnök azzal kísérletezik, hogy olyan postaszekrényt adjon a postának, amelynek a segítségével az ajánlott levelek fölvetelét nagyban megkönnyítsék. Ez a szekrény automata, amelybe az ajánlott levelet csak be kell dojni, s ha ez megtörténik, a szekrény nyomban kiadja a vevényt, amely minden tekintetben megfelelő lesz. A találmánnyal már a keresk. ministerium is foglalkozott s most csak az a kérdés, hogy a már elkészített modell tényleg megfelel-e a követelményeknek. Ha így halad a dolog, maholnap az automaták még kiszorítják az élő emberek pedig most is sok, mindenütt az állásnélküli ember. Hová jutunk?!

— **Lopás.** Egy tekintélyes uri embertől három értékes aranyürit elloptak 640 kor. értékben. Ha valaki nyomára akad, vagy a tettes meglátja és a rendőrségnél feljelenti, az illető urtól szép jutalmat kap.

— **A tiszteletes bucsuja.** Egyik közel fekvő községből kaptuk az alább tényleg megtörtént historiát.

— **A tiszteletes ugyanis,** akit jobb javadalmazása ekléziába választottak meg, a múlt vasárnap így bucsuzott el hiveitől:

— „Szeretett hiveim! El kell válnom tőletek, de ez nem okoz fájdalmat nekem, még pedig három okból nem!

— **Először is,** ti nem szerettetek engem, másodsor egymást sem szerettetek és harmadsor az ur sem szeret titeket.

Ha engem szerettetek volna, akkor nem maradtatok volna adósaim egy évi fizetéssel. Nem szerettetek egymást, különben több esküvőn lett volna dolgom. És nem szeret az isten sem benneteket, különben többet szólított volna magához közületek, több volna a temetés meg a gyászistentisztelet. Pax tibi! Javuljatok meg! A tiszteletes ezen kirohánásai után, egy szóval sem tartották vissza hivei!

— **Az egér mint bankócsináló.** Szomorú meglepetésre ébredt föl tegnap előtt reggel Bancsu Vazul szkoréi lakos. Szekrényében, a ruhák közé börtáskába elrejtett papírpénzt az egerek apró bankókra, illetve értéktelen papírszeletekre váltották föl. A bugyellárisban 8 drb. 10 koronás papírpénz volt, amelyből most a legnagyobb alig egy filléres nagyságu. A szegény öreg a fölötti bánatában, hogy mit is tudnak az egerek, no meg a kár fölött csodálkozva, majd esztét veszítette. S végtelen fáj neki az, hogy a tetteseket föl nem jelentheti s így a kár fölött csöndes requescentiával kell viselkednie.

Szterényi beszéde

Brassóban, július 28-án tartott beszámolóján.

(Kivonat a „Brassói Lapok“-ból.)

(Folytatás és vége.)

Talán éppen itt, az ország erdélyi részeiben kell azt a legkevésbé bizonyítani.

Sajnos, hogy dacára e kérdés ezen rendkívül nagy fontosságának, nem sikerült ezt eddig alkotmányos elintézéshez juttatni. El is tekintve attól, hogy erre a kormány és országgyűlés a koronával és nemzettel egyaránt kötelezettséget vállalt, mulhatatlanul szükségesnek tartom a jelen országgyűlés által való megoldását. Önmagunk iránt tartozó kötelesség ez, (Igaz! Ugy van!) Bármily nagyok legyenek is az ellentétek, mely a 3 év előtt éppen ennek a kérdésnek a megoldására egyesült pártokat egy más, ugyancsak nagyfontosságú kérdésből folyólag egymástól elválasztják, nem adom fel a reményt, hogy a pártok minden szövetség nélkül is megfogják találni annak módját, miszerint ezt a nagy kérdést a nemzet javára mielőbb megoldják. Ha ez megtörtént, ám törjön ki ismét a pártok egymás közötti harca; de a míg ez az ország, a magyar nemzet érdekében meg nem történik, addig dugjuk hüvelyeinkbe kardjainkat.

A kisipar terén annyi történt e 3 év alatt, mint azelőtt soha. Egyedül gépsegélyekre kerekén 3.000.000 koronát fordított a kereskedelemügyi minister s míg azelőtt egy évre átlag 250.000 kor. ily támogatás esett, ezen időszakban ez meghaladja már az évi egy millió koronát. Ugyanaz a jelenség érvényesül a kisipari szervezeteknél is, melyekre ez idő alatt kerekén 1.500.000 kor. fordított. Sokkal nagyobb arányokkal jelentkeznek természetesen a gyáriparban, melyben a nagy arányokban kifejlesztett állami üzemek nélkül ezen 3 évi idő alatt kerekén 85 millió korona befektetéssel létesültek, illetve kibővültek gyárak, melyek kerekén 22 ezer új munkást foglalkoztatnak és évenként mintegy 70—80 millió kor. értékű iparcikket termelnek, oly eredmény ez t. uraim, minővel állami iparfejlesztésünk rövid története — sajnos — eddig nem dicsekedhetett.

Az iparpolitikával szerves kapcsolatban áll a fűtőanyagkérdés és a kereskedelem. Előbbi tekintetében nagy horderejű, egész gazdasági életünkre kiható kezdeményezés fűződik ehhez a kormányhoz, mely kezdeményezés egyúttal nagy szociális jelentőséggel is bír: az állami szénbányászat, melynek szolgálatára alkottatott az állami szénbányászat fejlesztéséről szóló törvény is.

Majd a kereskedelemre tért át az államtitkár beszédében. Valami nagyobb szabásu alkotásokra ezen a téren — mondta — sajnos de nem utalhat. Sőt a mi történt az irányban, annak egy részét is maga ellen irányítottak véli a kereskedő osztály: Joggal-e, vagy nem itt nem kutatja, de a menyire a leghatározottabban állítja, hogy ez a kormánnyal szemben teljesen jogtalan a kereskedelem ellenség vádja ugyanolyan öszinteséggel megvallja, hogy a törvényhozás tekintélyes része nem mondható, valami nagy kereskedelembarát érzelműnek.

Beszédének következő része a kormány és törvényhozás szociálpolitikai működésének méltatása volt. Behatóan ismertette a kormány szociálpolitikai tevékenységét a különböző területeken. Természetesen érinti a kivándorlás kérdését is. Hangoztatja, hogy a kivándorlással komolyan kell foglalkozni. A vele járó nagy vérvesztés erősen érezteti hatását különösen a mezőgazdaságban és iparban, melynek legjobb munkaerőit vonta el. De nagy veszedelmet jelent a véderő szempontjából is. Lesújtó hatása erősen érezhető, az utóbbi évtized sorozási eredményei-

ben, véderőnk legjobb anyagát veszi el általa.

Az államtitkár beszédét így fejezte be: Teljes tárgyilagossággal vázoltam a kormány és törvényhozás három évi tevékenységét. Nem részleteiben természetesen, hanem csupán vonásaiban. Bizvást állíthatom, hogy komoly munka korszaka vala és ha ezt a munkásságot elfogulatlanul hasonlítjuk össze alkotmányunk helyreállítása óta bármely hasonlatos korszak tevékenységével, lehetetlen el nem ismerni, hogy ezen 3 év egyik legproduktívabb korszakunk volt. De lehetetlen el nem ismernünk azt is, hogy gazdasági és szociális irányzatu tevékenység még nem domborodott ki a kormányzati működésben úgy, mint ezen idő alatt. Ez kifejezésre jut abban is, hogy a mai kormány 3 évi működése alatt alkotott 162 törvényből 108 gazdasági és szociális jellegűt.

Ez a tevékenység iránytjelző a jövőre nézve is. Arra a jövőre, mely iránt — nem tagadom — komoly aggodalmaim vannak, mert nem látom az összefoglaló munkát sehol, mely azt komolyan előkészíteni alkalmas legyen.

Mint a megfigyelő állomáson horgonyzó hadihajó védett vizeken a legerősebb fényszóróval kémleli ki az előtte elterülő térséget, úgy lenne nekünk is kötelességünk védett helyzetben oly fényszórót alkalmazni és kutatni, nem mutatkozik e közgazdaságunk egén veszélyt magában rejtő jelenség? E helyett a mi hajónk állandóan háborgó tengeren mozog és nem jut csendes vizekre.

Kétségkívül nagy munkát végeztünk aránylag rövid idő alatt. A munka nagyobb része azonban még hátra van. Új helyzet előtt áll az ország és ez az új helyzet feladatokat szab. E feladatokat meg kell oldanunk. Szívesen, örömmel veszem ki a munkából a magam szerény részét: Kérem hozzát, uraim az önök további szíves támogatását és bizalmát. (Zajos helyeslés, hosszantartó taps és éljenzés.)

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
THIERFELD DÁVID.

Hirdetések.

Kiadó nagyon tiszta, csinosan burkolozott szoba és előszoba: Dr. HOCHMANN házában.

Ideál bélyegző párna. A bélyegzés azonnal szárad. Nem piszkol s le nem mosható. Egyedüli elárúsító: THIERFELD DÁVID.

Egy jövedelmező szolid üzlethez társ kerestetik 3—4000 korona tőkével. Cím a kiadóhivatalba.

CSEMEGE- és GYÓGYSZŐLŐ

édes, nemes fajokba 380 f; továbbá nemesített ősi barack 450 f; csemegekörte 450 f; Ananaszdinnye 350 f; rétes és csemege alma 350 f; ősi szilva 380 f; tiszta hegyi virágméz 780 f; fajonként 5 kilós postacsomagolással és bérmentve szállítja:

:: FRANKL és TÁRSA ::
VERSEC (Délvidék).

„BREDOL“

(Törv. védve)

! LÉGYFOGÓ UJDONSÁG !

1 darab fogóalvánnyal és tálcával csak 24 fill.

Kapható: Thierfeld Dávid könyvkereskedésében.

Amortizációs tisztvis. kölcson ügyekben

díjmentes felvilágosítást nyújt

Az „O. m. I. ált. tisztviselőegylet kolozsvári képviselősege“

Kolozsvár,

Ferencz-József-ut 7. szám alatt.

➔ Válaszbélyeg csatolandó. ➔

Valódi külföldi bélyegek

érkeztek és nagy választékban kaphatók:

Thierfeld Dávid könyvkereskedésében.

Corpus Juris

milleniumi kiadás

28 kötetben, teljes jó állapotban, mely között 1 darab VERBÖCZY Hármaskönyve, 1 darab Erdélyi törvények is foglaltatnak, részletfizetés mellett esetleg készpénzért jutányos áron eladó. ➔ — Tájékoztást e lap kiadóhivatalában kapni, hol a mű megtekinthető.

Cimfestészet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek b. tudomására hozni, hogy Fogarason, Hid-utca 46 sz. alatt

Cimfestészeti műtermet

nyitottam. Készítek mindenféle műszaki cimfestészeti munkákat, a legjutányosabb árak mellett: u. m. igen csinos, izléses kivitelű cég- és címtáblákat, mindennemű cimereket, színházi díszlet-festészetet, zászló feliratokat, mindennemű aranyozásokat, diszmű és üvegtábla festészetet, templom festészetet, emléklapokat és képeket, — egyszerű és művészi kivitelben.

A n. é. közönség becses pártfogásáért esedezve, maradok hazafias tisztelettel:

Rigly János,
műszaki cimfestő.

Vidéki szülők !! figyelmébe !!

Uri családnál szeptember 1-étől három diákot vesznek fel

teljes ellátásra.

Csakis az öt alsóbb gimn. osztályból. Naponként ötször étkeznek a családdal egy asztalnál. Szép, nagy, külön szobát kapnak.

Cím a kiadóhivatalban!!

POZSONYI

Elektrotechnikai Szakiskola

VALLON-UTCA 14. SZ.

Ezen szakiskola kiképez oly fiatal embereket, kik vagy mint elektrotechnikusok vagy mint villamos-telepek vezetői és hivatalnokai működni kívánnak. Szükséges előképzettség 3—4 közép- vagy polgári iskola. Tanulmányi idő 2 év. Értesítő és bármilyen felvilágosítás ingyen és bérmentve küldetik. Az egyéni önkéntességi jog külön előadások hallgatása által megszerezhető.

Az igazgatóság.

:: Kotta ::
ujdonságok!
Feltűnő olcsóság!

A legszebb 101 magyar népdal
3 K helyett . . . K 1.90
Blaháné dalai 102 magyar nép-
dal 3 K helyett . . . K 1.90

Most jelent meg:

Fráter Loránd legkedveltebb
dalai, zsebkiadás . . . K 2.—
Legkedveltebb Cabaret dalok,
zsebkiadás . . . . . K 2.—
Operette album, tartalmazza a
legújabb operettek dalait
zsebkiadás . . . . . K 2.—
Kuruc nóták, zsebkia. K 2.—
Vidám dalok gyűjteménye, zseb-
kiadás . . . . . K 2.—

Ezekon kívül a legújabb operettek és
operák dalai mind raktáron vannak
Nagy raklár Gerő-féle 20 filléres kollakban.

Thierfeld D.
könyvkereskedése.

MAYER
GÉPGYÁR

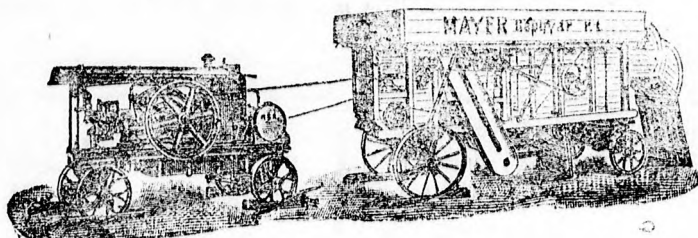
vas- és fémöntőde
részvénytársaság
SZOMBATHELY
: BUDAPEST. :

VI. KER. VÁCZI-KÖRUT 61. SZÁM.

:: Legrégibb ::
hazai gépgyár!

Motorgyár

Alapítva 1850 évben.

Benzin- és szivógázmotorok gyára.

MALOMÉPÍTÉSZET. VIZIMALOM-BERENDEZÉSEK.

Benzin-csőplőkészletek 3 lóerejétől — 16 lóerőig. Benzin stabil motorok
1—100 HP-ig. Szivógázmotorok 6—120 HP-ig, faszén, koks és antracit
tüzelésére berendezve, szerelve és üzembe átadva.

Olajgyártási gépek, borsajtók és mindennemű mezőgazdasági gépek gyára.

Kedvező árak és fizetési feltételek.
Árjegyzék ingyen! Képviselek kerestetnek!

Törv. Bonyilvántartási könyvek

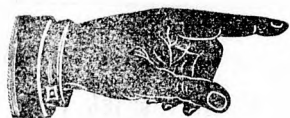
vékony 1 kor. 30 filléért és vastag 2 kor.
20 filléért (3 nyelvben: magyar, német és
román)

THIERFELD DÁVID

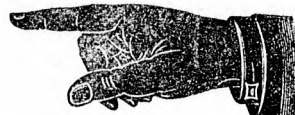
könyvkereskedésében kapható.

! Nyavalyatörés !

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges
állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen
és bérmentve kapható a szabd. hatyu
gyógyszertár által Majna Frankfurt.

Ia. tűzifára

megrendelések szeptember hó 15-től kezdődő szállítással elfogadtatnak a következő cégeknél:

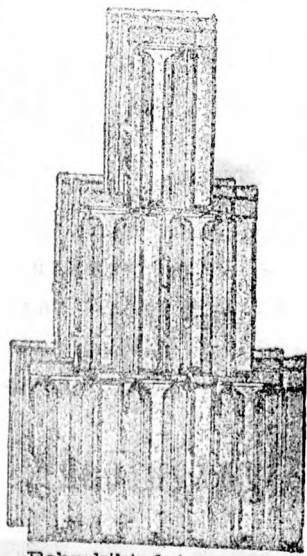
Thierfeld Dávid, Fleissig Jakab, Ehrenwald Mór és Neumann Izsák.

Szeptember 15-ig tűzifát csak fátelapemen árusítok mázsánként is.

Széna behordáshoz vendégradak.

Épületek és hajópallók, valamint minden a fatereskedéshez tartozó anyagok legjutányosabban és kitűnő
minőségben nálam kaphatók.

Domány Artur, fatereskedő.

Bohn kiskindai cserepe

S AJ Á T É R D E K É B E N

: csak BOHN-féle :

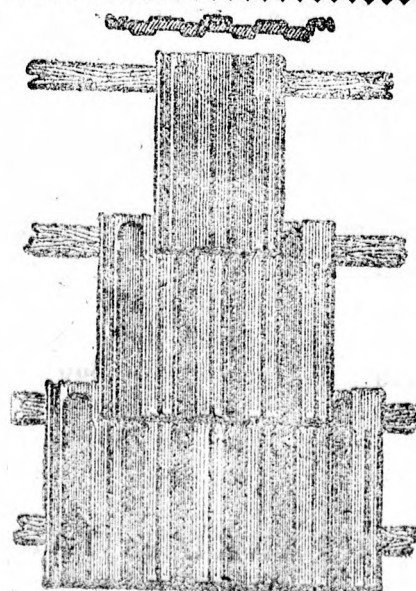
nagykiskindai és zombolyai cserepet fogadjon el és utasítson
vissza más silány minőségű cserepet, mert

: csak a BOHN-féle :

cserep jutányos, szép és szakszerű fedőanyag.

Tessék mintát és árjegyzéket kérni!

BOHN-CSERÉPGYÁR Zsombolya.

Bohn zombolyai cserepe.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában, Fogarason.